Ч. 71 (12.437). Львів, неділя 30. березня 1930. Poniesiono oplate zaplacono ryczaltem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Перед новим іспитом.

(Допис з Волині.)

Волинь уже втрете приготовляється до виборів. І коли перший раз, у 1922 році, волинське селянство не відчувало на собі впливу розкладової роботи політичного сектанства й демагогії, а здоровим розумом й інстинктом національного самозбереження правильно оцінювало ситуацію та орієнтувалося в ній і, рушивши єдиним фронтом до виборів, осягнуло блескучу перемогу, то вже чергові вибори воно зустріло здезорієнтоване, розсварене, розпорошене й ослаблене.

Національна єдність, що кермувала думками і почуваннями українського селянства при перших виборах на Волині, що причинилось до такої ефектовної політичної перемоги, перемоги, яка найшла відгомін і за кордонами Польщі, поважно занепокоїла тих, для кого небезпечним є сконсолідоване українське громадянство.

І почалась систематична, вперта, розкладова робота досвідчених, рафінованих майстрів, робота, яку вели наші „приятелі" зі сходу й заходу при допомозі, так сказати, „східних" і „західних" хрунів, робота, яка при других виборах, висловлюючись конкретно, прибрала форму з одного боку ріжної масти сельробівщини, а з другого одиноковичівства чи реґіоналізму.

Одні і другі, маючи в своїх руках немалі „засоби" боротьби і не перебираючи у способах, повели в часі других виборів рішучу атаку проти національних настроїв і єдности українського селянства та завдяки політичній хиткості й непороблености останнього, здобули деякий політичний капітал у виді мандатів.

Другі вибори на Волині пройшли з діймаючим для українців вислідом, але одночасно були найкращим доказом на те, що можна зробити обєднаними силами і скільки можна втратити, піддавшись з одного боку сектантській демагогії сельробів, а з другого — легко повіривши зрадливим обіцянкам одинки. Але вже минуло два роки від останніх виборів, і від того часу багато дечого змінилося.

Треба признати деяку мужність правим сельробам, які повідкидавши всі папірчики та фітові листочки, прилюдно визнали свою політичну імпотенцію і внаслідок цього самі себе розвязали. Зрештою, сельроб-правиця, цей інтернаціоналістичний нюанс, мало зрозумілий для мас, в останній час цілковито впав, стративши всю свою дуту популярність, так що офіційне його саморозвязання було доконане вже пост фактум.

За тих сельробів, що лишились при житті, а які виступають під фірмою „Єдности", говорять їх хлібодавці. На активі цих останніх сьогодні бачимо: ганебний суд над найкращими представниками українського громадянства Наддніпрянщини, ліквідацію української автокефальної церкви, боротьбу проти віри і людського сумління, примусову колективізацію, масове зубожіння, ударну кампанію проти українського селянства і тисячі втікачів з „селянсько-робітничої республики".

Щодо одинки, то вона ніколи й не мала по своїм боці симпатій українського селянства, коли ж вийшла переможно при останніх виборах, то лише завдяки розбиттю українських голосів, зручним махінаціям і взагалі надужиттям.

Колиб зрештою навіть були де і прихильні їй одиниці, то сьогодні й вони відхилились, бачучи, як нереальними є всі реґіоналістично-одинківські обіцянки, як безвартісною і шкідливою є роля всяких Богуславських і Сеґендів та як є вони в руках тих, що тепер при державній кермі.

Всі ці обставини причинились до того, що в психольоґії українських селянських мас Волині наступив перелім та що дуже важне, пробудилось здорове бажання реваншу, бажання за всяку ціну вийти переможно з боротьби, рішучий момент якої зближається.

Не тішимо себе надто рожевими перспективами, бо не все можна виправити з того, що було прогаяне й занедбане при минулих виборах, але стверджуємо факт, що до цих виборів приступаємо з більше здоровими настроями мас, ніж у 1928 році.

Н. Кибалюк.

Новий наступ.

Нашим приватним школам відбирають право прилюдности!

Після проголошення міністерством освіти нового розпорядку про надавання права прилюдности приватним школам вказано в „Ділі" зовсім справедливо на те, що згаданий новий розпорядок звертається майже виключно проти українських приватних шкіл. Виховування в дусі польської державности, вщіплювання льояльности для польської держави — це одна з основних вимог для одержання права прилюдности. Розуміється, що нагляд над того роду вихованням і його осуд віддано шкільним візитаторам, а вони, спираючись на міністерський розпорядок, поступають собі при люстрації наших приватних шкіл саме так, як ми передбачували. Може школа відповідати всім педагогічно-дидактичним вимогам, може стояти на рівні з подібними польськими приватними школами, а навіть їх перевищати — те все нішо; права прилюдности вона не дістане, бо нема в ній „державно-польської атмосфери". Словом: тепер полишено візитаторам дуже широке поле і вільну волю при осуджуванні степеня льояльности в даній школі.

Чи така тактика представників шкільної влади й виконавців шкільних розпорядків є доцільна, в це позволимо собі поважно сумніватися. Льояльности ніхто ще насильством впоїти не зміг.

Але тут для шкільної польської політики справа не в льояльности, а в цілковитому підриванні основ істнування нашого приватного шкільництва під моральним і матеріяльним оглядом. Домагання льояльности — це тільки орудник, що має довести до тої бажаної мети!

І треба признати, що до отої мети йдуть дуже послідовно. Ще в шкільнім році 1927/28 всі приватні середні школи „Р. Ш." мали право прилюдности, на другий рік відібрано його одній гімназії, яворівській, а на шкільний рік 1929/30 відразу аж пятьом гімназіям на всіх 9 і одній учительській семинарії на 4. А польська преса сміє ще горлати про протеґування українського приватного шкільництва!

Для візитаторів не важні справедливі й розсудні міркування управителів шкіл, вказування на потребу плекання в молодих душах **любови до свого і пошани для чужого;** ні, вони думають, що льояльність можна влити в молоді душі й серця насильно.

Може хто з наших людей подумати, що право прилюдности — це не така важна справа, аби варто було нею публично займатися. Але так може судити тільки лаїк у шкільних справах. Відібрання права здавати у своїм закладі матуру, звороту шкільних оплат нашим незаможним державним і комунальним функціонарям, залізничих знижок, відкладання військової служби і права однорічної військової служби, почислювання учителям літ практики до педагогічного іспиту та ще багато інших моментів — усе те підтинає в нечуваний спосіб престіж школи і зменшує в ній фреквенцію. А міродатні чинники саме й рахують на те і тим нас хотять доконати.

Не помагають також нічого, як бачимо, й ті розумні й переконуючі промови наших заступників у соймі й сенаті, як прим. посла Палієва, Рудницької, Великановича і недавня велика промова сенатора Галущинського про поступування шкільної влади і переслідування нашої школи. Все наче горох об стіну! А прецінь міродатні чинники повинні взяти й це під увагу, що українська суспільність, удержуючи власними засобами свої приватні школи, зменшує тим державі видатки, а те, що держава дає нашим школам титулом звороту шкільних оплат за діти державних функціонарів, не стоїть у ніякому відношенні ані до суми плачених українським народом податків, ані тих коштів, які прийшлось би їй понести на удержування належної кількости українських державних шкіл.

Сумніваємося, чи ті наші слова знайдуть пожаданий відгомін у Шкільній Кураторії, бо знаємо пануючий там під цю пору настрій для наших шкільних справ. Але вказати на лихо уважали ми своїм національним обовязком.

Один з батьків.

З Прибічної Ради міста Львова.

Внесення Українського Клюбу відкинені.

Прибічна Рада міста Львова радила дня 27. ц. м. над внесенням Українського Клюбу, щоби до міського бюджету на рік 1930-31 були вставлені кредити на субвенції для Національного Музею 10.000 зол. і для Українського Театру 20.000 зол.

Проти цього внесення виступив проф. д-р Хиліньский, який в імени Господарського Клюбу Прибічної Ради заявив, що Господарський Клюб має в рівномірній опіці господарські потреби цілого населення міста Львова, але під культурним оглядом Львів мусить остати польським. Внесення за признання субвенції на українські цілі є політичним актом, а Прибічна Рада, яка є покликана до річевої роботи, не має права ухвалювати політичних актів. Поляки не хочуть українців винародовлювати, але мусять обстоювати польську культуру міста Львова.

У відповідь сенатор Децикевич ствердив, що становище Господарського Клюбу однобічно матеріялістичне, бож людина крім фізичних потреб має ще духові потреби. Українці в даному випадку приймають до відома заяву проф. Хилінського, що культурні потреби непольської частини населення міста Львова для Господарського Клюбу зовсім не істнують. Арґумент, будьто би Прибічна Рада не мала права торкатись якихнебудь політичних справ, нестійний. Прибічна Рада недавно на внесення, яке вийшло від Госп. Клюбу, приняла рішення у справі зміни конституції і допустилася тим самим політичного акту, який соціялістичним членам Прибічної Ради дав причину до сецесії. Якщо Прибічна Рада вважає себе управненою ухвалювати 27-міліоновий бюджет та накладати великі тягарі на населення, якщо вважає себе управненою затягати міліонові позички та обтяжувати ними грядучі покоління, то тим більше могла би ухвалити дрібну квоту на субвенції для українських установ. Таке рішення не було би жадним політичним актом, бож Львів не лежить над Вислою, тільки в осередку української національної території, а на культуру міста Львова, дарма, що вона переважно польська, складаються також українці. Місто Львів повинно уважати своїм обовязком чести підтримувати українське мистецтво й українську куль-

туру. Зокрема Національний Музей це такий
скарб творів мистецтва, що культурна управа мі-
ста повинна би бути горда з того, що в місті є та-
кий скарб. Національний Музей обходить якраз
цього року 25-літній ювилей свого істнування і
для пошани цього явилею рішив приступити до
розбудови, яка є необхідна ізза недостачі примі-
щення для цінних мистецьких предметів. Місту
Львову принесло би це честь, якби воно причини-
лося грошевим даром до звеличання цього ю-
вилею.

На польський Міський Театр місто Львів ви-
дає великі гроші. Ті витрати йдуть і з кишені у-
країнських платників, які у великій частині по-
носять тягарі на річ громади. Супроти цього бу-
ло би це актом примітивної приличности призна-
ти бодай дрібну квоту на український театр. Не-
гативним становищем до культурних домагань
і потреб українського населення управа міста
Львова складає лише доказ, що не стоїть на ви-
соті свого завдання і не має ширшого світогляду.
Що до українських членів Прибічної Ради, то
промовець заявив, що вони і цим шовіністичним
становищем Господар. Клюбу не дадуть себе зве-
сти із шляху річевої роботи для міста, бо вважа-
ють Львів також українським містом і не утотож-
нюють його з теперішньою управою міста.

Бюджетовий референт д-р Бжеський дома-
гався відкинення внесення Українського Клюбу
тому, що це внесення має на меті лише політичну
демонстрацію.

В голосуванні українське внесення відкине-но. За внесенням Українського Клюбу крім членів цього клюбу та членів жидівсько-народнього клюбу голосували лише два польські радні, а саме сенатор проф. д-р Закшевський і радний Дзємуховський.

Одиноков відповідю українського громадянства на цю визиваючу протиукраїнську демонстрацію львівської Прибічної Ради, зложеної в переважі з бебістів та їх підніжків з т. зв. „русско-аграрної“ групи, повинна бути скріплена жертвенність на розбудову Укр. Нац. Музею і на удержання Українського Театру.

Бріян поїхав до Льондону.

З Парижа подають, що Бріян виїхав дня 26. ц. м. із Парижа до Льондону, щоби рятувати морську конференцію. Разом із ним виїхав египетський президент міністрів Мустафа Нагас Паша, який веде переговори у справі англійсько-египетського договору.

Невдалий замах на Довгалевського.

Під будинком радянського посольства у Парижі арештовано російського емігранта Никова, який стріляв до урядовця посольства Герцельмана. Арештований при слідстві признався, що мав намір убити Довгалевського і через помилку стріляв до Герцельмана.

Процес „Спілки Визволення України“.

Зізнання проф. Іваниці і проф. Доги.

Дня 27. ц. м. зізнавав проф. Іваниця, який на запит Любченка про державний лад СВУ заявив, що ідеалом СВУ була „рівноправна участь народніх мас у державному житті України“, цебто національна демократія. Політичні й економічні справи вирішувала СВУ виходячи „із моментів національної політики“.

Науково-педагогічне товариство мало на меті обєднати учительство й учнів для культурно-національних цілей. Педагогічні справи „брались у масштабі національно-культурного буття, висуваючи на перше місце національну справу перед соціяльною“. Любченко підкреслює факт, що в СВУ Єфремов не вірив Гермайзому, Гермайзе Єфремову і всі недовіряли собі. На підставі нібито зізнань Іваниці, Любченко стверджує, що СВУ прямувала до дискредитації радянської влади на всіх ділянках культурного й політичного життя та до захоплення влади в свої руки.

Коли Іваниця почав оправдувати й боронити себе, Любченко прочитав характеристику Іваниці, подану в зізнаннях Дурдуківським, який твердив, що „Іваниця це людина обережна, хитра і слово кожне має на те, щоби сховати свою думку“.

Підсудний проф. Дога, автор кількох шкільних підручників, студіював у Ніжині, б. соц.-революціонер, заявляє отверто, що марксистом ніколи не був, а свідомим українцем став аж підчас революції. На запит державного обвинувача Ахматова, якої політичної лінії держався обвинувачений у школі, Дога заявляє: „Я постановив собі зберігати національний дух школи, хочби влада на Україні змінялась, і була щораз інша“.

Обвинувачений побоювався, що коли школу захоплять комуністи, то вони її зруйнують, як школу національну. До СВУ Дога вступив „як педагог із певними політичними поглядами“.

Комуністів гонять навіть зі Швайцарії.

Союзна швайцарська рада ухвалила прогнати поза межі Швайцарії закордонних комуністів (здебільша москалів), які вели агітацію в центральних кантонах. Ухвалено також не допускати до Швайцарії тих комуністів, які мали приїхати з Москви для участи в „червонім дні“.

Горе української молоді.

(Допис із Станиславова.)

В українській гімназії у Станиславові переводить шкільний інспектор слідство у справі походу учеників на обході в дні 19. березня (свято Пілсудського). Ученики цілої гімназії взяли участь у загальнім поході, однак не заховувалися і не машерували після військової дисципліни, а що найважніше: не скидали шапок у часі дефіляди перед плитою незнаного жовніра чи представниками влади, які перед памятником уставилися. Слідство ведеться і не знати, як закінчиться. Наразі староста покарав 14-дневним арештом професора Новосельського, який, як господар кляси, мав також не зняти капелюха.

У звязку з тою аферою у вівторок 25. березня вечером поліція зробила ревізію у поодиноких учеників вищих кляс і арештувала 13 учеників. Арештування переведено, як кажуть власти, „за антипаньствовон дзялальносьць“. Ревізію переведено в ученика Витковицького з VIII. кл., а інших арештовано хіба за те, що в часі ревізії прийшли до свого товариша. Арештовані: Витковицький, Саноцький, Кобринський, Лозинський, Лоточинський, Пісецький, Базилевич, Головатий — всі з VIII. кл., дальше: Степаняк, Колянковський, Остафіїв, Придаткевич з VII. кл. і Степаняк з VI. кл.

В тій справі інтервеніював посол о. Ганушевський у воєводи і начальника безпеченства. Справа в короткім часі вияснится і ученики певно вийдуть на волю.

Біла Церква — Червоноармейськ.

З Харкова повідомляють, що президія Українського Центрального Виконавчого Комітету ухвалила змінити назву міста Біла Церква на Червоноармейськ. Як відомо, Біла Церква, це історичне місто, дороге серцю кожного українця: воно звязане з добою козаччини і з добою визвольної війни 1919 року. Із Білої Церкви вирушили Січові Стрільці здобувати Київ для української Директорії.

СТ. ШАХ.

Альойз Ірасек.

(Замість цвітів — на свіжу могилу.)

Дня 12. березня ц. р. видали всі майже чеські часописи надзвичайні видання з гарними жалібними обвідками з повідомленням про смерть найбільшого чеського повістяра, виховника народу й політичного ідеольога державної самостійности — гімн. учителя Альойза Іраска. Телефони, радія й телеграфічні агенції рознесли цю сумну для чехів вістку по всій Европі. І „Діло“ подало телефонічну новинку про його смерть, зазначуючи при тім, що кілька літ тому була в ньому літературна характеристика А. Іраска автора цих рядків. Було це тому 9 літ — „Український Вістник“ (який тоді виходив у Львові замість недозволеного владою „Діла“, в чч. 174—177, з дня 31. серпня і слідуючих, коли чесько-словацький нарід обходив дуже святочно, нарівні з Масариковими святами уродини Ірасека.

Дослівно нарівні, бо коли би хто спитав чеха, хто є більший: Ірасек чи Масарик, хто більше прислужився з них свому народові, то, мабудь, жаден розумний чех не відважився би перехилити терезку в один чи другий бік. Оба вони однаково цінені, однаково люблені, й однаково популярні — в краю, у власній державі. Назовні, поза межами Чехословаччини, більшу популярність здобув собі Т. Масарик і як фільософ і як політик, організатор легіонів і як гуманний і розумний досмертний президент чехословацької республики. І як популярність свою здобув Т. Масарик щойно своєю політичною акцією підчас війни та після неї, так само і А. Ірасек здобув собі признання, загальну любов і незвичайну популярність також аж на склоні своїх літ

Чеський нарід уважає його своїм пророком перемоги, як Т. Масарика творцем своєї держави.

У чомуж лежить заслуга А. Іраска?

Двома напрямами своєї діяльности присвятився він своїй батьківщині: 1) що своїми історичними повістями з чеської історії перевиховав ціле молоде чеське покоління, що брало активну участь у военних подіях і в діло переправаджувало ідею відновлення власної державности; 2) що перший отверто і непохитно відмовив іменем чеського народу „послушенство“ Габсбургам і заявив внутрішню війну з Австрією в часі, коли Т. Масарик робив це на еміграції опираючись на обіцянку Антанти, що на випадок перемоги створить вона на руїнах Австро-Угорщини Чехословаччину. У той спосіб оба ці старці, професори, силою свого духа серед найтяжчих обставин стали провідниками свого розбитого народу. Тим пояснюється особливше значіння для чехословаків і нечувана майже деінде популярність і пієтизм.

Фундаментом слави А. Іраска є його історичні повісти, а короною величности у своїм народі його політичні виступи.

Підчас успішної російської офензиви в 1914 р. в Чехії, на Моравії та на Шлеську запанувала серед чехів нетаєна симпатія для російської армії; всюди очікували, коли появляться на бистрих степових конях козаки і не скинуть зненавидженої австрійської влади. Весь нарід наче віддих задержав у собі, мовчав і чекав. А Австрія припинила конституційну свободу, цупко вхопила військовою рукою усю владу в чеських краях, і почала режім терору. Провідників чеських з д-ром Крамаржем на чолі зачинено, деяких інтерновано, молодших втягнено у військові ряди й вислано на фронт. Деякі політики, що їх минула доля арешту, не чуючи ґрунту під ногами, втікли за кордон з Т. Масариком і д-ром Едв. Бенешем, а в краю лишилися тільки старці, жінки та молодь, що ще не підходила під вік бранки. Цензура обезсилила пресу, парляменту ні сойму не скликали, збіжа зареквірували, словом настали тяжкі часи для чехів, які порівнювали до доби після розгрому білогорського з 1620 р.

Серед таких відносин заповіли в 1915 р., що скликають парлямент. Мали й чеські посли поїхати до Відня і сказати своє слово. Нараз 14. травня 1915 р., появляється „Заклик чеських письменників до послів австрійського парляменту“ за почином і підписом на першім місци Альойза Іраска. Там між іншим сказано: „Скажіть світови, чого наш край хоче і при чім уперто стоїть, — ми, письменники, говоримо за нарід, котрий сам промовити не може, — що Европа демократична, Европа королів власноправних і незалежних є Европою завтрішнього дня та майбутности. Коли не вспієте вдіяти всього, чого нація від вас жадає і що на вас вложила, зрікайтеся радше своїх мандатів, заки вступите до державної ради і відкличтеся до своєї найвищої інстанції — до свого народу“. Цей маніфест до послів був першим мужеським виступом чеського народу підчас війни.

Посли послухали своїх письменників і зложили відповідну декларацію у віденськім парляменті. Чехів признали тоді за явних ворогів Австрії. Від тоді чеський нарід внутрі краю узгіднив свою політичну лінію з акцією політичної еміграції під проводом Т. Масарика. І на весну 1917 р. знов уложив і підписав А. Ірасек на першім місці відозву чеських письменників до чеськословацького народу, щоби домагався самостійности чеськословацької держави та щоби проголосив своїм урядом не віденський австрійський уряд, а національний чеський на еміграції під проводом Т. Масарика.

(Продовження буде.)

На маргінесі процесу „СВУ“ в Харкові.

Варшава 27. III. 1930.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте дати на сторінках Вашого Шановного Часопису, місце ще одному моюму листові в справі сфальшування моїх листів, що фігурують на процесі СВУ у Харкові, як матеріял для обвинувачення.

З часопису „Вісти ВУЦВК“ з 22. III. ц. р. довідався я, що С. О. Єфремов, вислухавши прочитану йому гр. обв. П. Любченком частину мого листа з „Діла“ ч. 58, в якій я заперечую писання мною листів до С. О. Єфремова, на запитання П. Любченка про те, чи він стверджує, що одержав листа від Чикаленка, сказав: „Я стверджую, що одержав листа від Чикаленка 1926 р.“

Від себе ще раз вважаю відповідним подати до відома нашого громадянства зі всею категорічністю наступне:

Єдиного листа, якого я написав С. О. Єфремову, вислав я на весні 1922 р. Лист цей був відповідю на листа до мене С. О., написаного ним 13. II. 1922-го року, на прохання мого приятеля і колеґи по фахові — О. Г. Алешо, який, не встаючи вже з ліжка і вмираючи на сухоти, прохав С. О. Єфремова якось повідомити мене про долю моїх збірок по передісторії, що їх я, виїзджаючи з Київа літом 1920 р. залишив на його опіку. В свому листі я торкався тільки тих питань, які були порушені С. О. Єфремовим на прохання О. Г. Алешо.

Я нераз мав нагоду читати у більшовицьких часописах фальшовані листи декотрих УНР-івських діячів, а один з цих листів бачив виданий навіть фототипом у парискьких „Українських Вістях“. Хай з того часу техніка фальшування ріжних документів і досягла в руках більшовицької влади такої досконалости, як то доказують славнозвісні стололярівки, алеж це торкається тільки сторони технічного виконання. Дивовижним є те, як міг С. О. Єфремов не звернути уваги на фантастично-абсурдний зміст самих листів, як він міг просто хоробливого змісту маячення про якісь наради С. Петлюри з українськими соціял-демократами та гетьманцями вважати за автентичні листи, хоч би вони й були, як то йому видалося, писані мною та скріплені приписком В. В. Садовського.

Цікаве світло моглиб кинути на це фальшування відомости про те, яким саме чином дісталися ці листи до рук С. О. Єфремова. Чи були ці листи вислані почтою, чи були вони кимсь передані; чи були вони писані рукою, чи на машинці; чи були підписані, чи авторство їх приписане було мені та В. В. Садовському, на словах, тим, що передав їх. Колиб ці листи прийшли почтою, то непростимою вже помилкою булоб з боку С. О. Єфремова так легковажно ставитись до питання їхньої автентичности, тай взагалі серіозности, бо це булаб найбільша дискредитація мене, як особи, з якою можна мати будьякі конспіративні зносини та звязки. Колиж ці листи були кимсь передані і, приписуючи їх мені, С. О. Єфремов базується на чиїхсь словах, яким він вірить, то немає для мене жадного сумніву, що фальшування цих листів не пройшло без участи когось такого, хто може і є зараз серед підсудних, але його роля там фальшива, бо він просто звичайний провокатор з ДПУ.

Левко Чикаленко.

Влада „сильної руки“ в Німеччині?

„Н. В. Журналь“ подає з Берліна, що на останім засіданні німецького парляменту в справі безробіття політична ситуація так загострилася, що можна надіятись повного перетворення кабінету. Предсідник центра, посол Брінінґ грозить, що міністри центра Штеґервальд і Ґірард уступлять з кабінету. Шляйхер і Шіль малиб утворити владу „сильної руки“, щоби тим чином закінчити хаос в уряді.

Хліборобський конґрес.

Дня 27. ц. м. у Берліні розпочався конґрес селян-хліборобів із цілої Европи. Участь у конґресі беруть представники майже всіх держав. Наради триватимуть до 1. квітня.

Sapienti sat.

В своїй останній статті „Нікчемність душ“ я висловив думку, що коли „містоблюститель“ патріяршого престолу в Москві, митр. Сергій, зложив публичну декларацію про „волю совісти“ в СРСР, цебто про те, що церкви замикають у радянських республиках тільки на бажання віруючих, — то ця нікчемна заява оборонила становище офіційної синодальної церкви — її права на можливість дальшого істнування.

Ніколи я не припускав, що найближчі тижні принесуть аж стільки доказів правдивости мого твердження. Першою ластівкою в цьому розумінні була стаття „самого“ Сталіна п. н. „Запаморочення від успіхів“, в якій він виступив проти пересади й насильности колективізації, а попри те й проти комуністичних „головотяпів“, що стягають дзвони, палять образи і т. п. „Подумаєш, какая революціонность“ — глузливо завважив Сталін під адресою „головотяпів“.

Другим кроком в цьому напрямку була ухвала Центрального Комітету Комуністичної Партії, який підтримав виступ Сталіна й заборонив своїм органам на місцях примусово ліквідувати парохії. Більше того, доручав він їм на випадок одержання відповідних ухвал парохіян тої чи іншої церкви — провірювати на місцях, чи справді вони приняті добровільно чи під примусом.

Нарешті, як повідомляє „За Свободу“ (ч. 79), „поміж радянським урядом в Москві й митр. Сергієм підписано умову з приводу відновлення єдиного управління православної церкви у всіх *неросійських* радянських республиках, що входять до СРСР. На підставі цеї умови має бути переведена цілковита ліквідація української автокефальної православної церкви й приділення її до юрисдикції митрополита Сергія“...

Варто над цими фактами глибоко призадуматися.

Не залежить більшовикам на церкві, як такій, а на ліквідації *української національної церкви*. Митрополит Сергій, складаючи свою славнозвісну заяву, яку він сформулував в дуже обережних тонах, так обережних, що частина російської еміґрації взяла його навіть в оборону, мав на оці, безперечно, мету — збереження церкви від цілковитої заглади, як і більшовики мали свою остаточну мету — повної централізації влади в СРСР. І одна і друга сторона можуть похвалитися успіхами. Сказано бо: „мета — виправдує засоби“. Навіть, часами, нікчемні.

Ну, а що мали на цілі українські „головотяпи“, коли оплюгавлювали свою національну церкву, це вже „досягнення“ національної революції, що приходить раз на століття, коли домагалися розпинати своїх епископів, коли зневажали своє духовенство, коли ліквідували самих себе?

Яку ціль вони мали і своїм ганебним становищем осягнули?

В замкнених вагонах вісімдесятилітній старець, митр. Липківський, в окруженні небагатьох вірних йому українських епископів, їде під ескортою чекістів у далекі Соловки. Їде на *вірну смерть*, бо не має вороття нікому з того пекла. А в той-же час сотки українських пан-отців, позбавлені парохій, відірвані від віруючих, ограблені до-щенту, тягнуться, як тіні по вулицях українських міст, живуть під голим небом, а поживи шукають разом із собаками на смітниськах, радіючи кожній знайденій кістці чи платкові спліснілого хліба. Тодіж „останні могикани“, що боролися за права українського народу, в тому числі, й за права церкви — на лаві оскаржених у Харкові очікують зі смертельною тугою на той неминучий кінець, що наближається й що обірве у варварський спосіб їхнє славне життя.

Яка страшна ця українська дійсність на українській землі! Яке страшне опідлення українських душ! Яка звичка до покори й до самобичування.

І не знати, де більше: чи у тих, хто під натаєм „головотяпів“ стратив рештки сумління, чи тут, де всі ці факти *безжалісної* ліквідації українського народу, як нації, знаходять співців, прихильників, наслідувачів, що на дуже високу ноту мельодеклямують про „вільний розвиток“ українського національного життя й „української культури“ на Великій Україні?!

Коли прокуратор у харківському процесі запитав Чехівського, священика, де находиться, на його думку, правда, чи в Бозі чи в ньому, він з надзвичайною гідністю відповів: „правда є в мойому Богові, але є правда і в мені“...

Ціле щастя української справи, власне, й полягає в тому, що, не дивлячись на середньовічні переслідування, які терплять українці незалежної думки, на жертви в людях і майні, що вони переносять, а також на зраду українських „головотяпів“, — є міліони віруючих сердець на українській землі, що можуть повторити ці високі, ці святі слова Чехівського: „Правда є в нашому Богові, але є правда і в нас“.

Дві найвищі правди: моральна й національна.

Ці дві правди переможуть, але в парі, бо немає й не може бути одної, без другої з них. І в цьому розумінні розрахунки заведуть однаково й митр. Сергія, як і всевладного Сталіна: переможе українська нація, а разом з нею й українська церква. Бо — ще раз: „Є правда в нашому Богові і є правда в нас“.

О. Ковалевський.

Заходом Комітету будови памятника композ. Вербицькому відбудуться

Концерти „Дрогобицького Бояна“

Стрий — 3. IV. веч. саля Народнього Дому.
Самбір — 6. IV. веч. саля Сокола. — —

Виконані будуть твори М. Леонтовича. Реферат про творчість М. Леонтовича виголосить д-р Н. Нижанковський, професор Музичного Інститута.

Перед засіданням сойму.

На нині, суботу, в 11-ій год. передпол. марш. Дашинський скликав засідання сойму, щоби оконечно відбулося голосування над бю-джетовим преліминарем на р. 1930/31. У Варшаві розкидали в пятницю від самого ранку летюч-ки. Появилася проклямація нач. ради ППС. до робітників Варшави. Відозву цю сконфісковано. Появилися теж летючки Акад. Державної Ліги, що симпатизує з потрави. табором; вона взи-ває однодумців до манїфестації в суботу. Поя-вилися відозви Союзу Легіоністів і комуністів. Посли ББ. звертають увагу, що Ян Пілсудський узалежнює успіх своєї місії і створення кабіне-ту від того, чи марш. Дашинський відкличе по-станову про скликання сойму. Вони кажуть, що Ян Пілсудський зречеться місії і нині йтиме бо-ротьба, себто ББ. не допустить до засідання сойму. Кружляють знову чутки про бомби, що витискають сльози. Навпаки із кругів ББ. пові-домляють, що обструкція взоруватиметься на практиці обструкціоністів, приноровлюваній давніше й тепер у всіх парляментах, а крім то-го не робитимуть чогось надзвичайного.

Повідомляють, що деякі кола робили у марш. Дашинського заходи, щоби в звязи з не-покінченою місією Яна Пілсудського відкликав суботнішне засідання сойму та не визначував його речинця, аж поки кріза кабінету не скін-читься. Марш. Дашинський відповів, що речи-нець засідання визначено на год. 11. в суботу і речинця того не змінить.

Творення кабінету в Німеччині.

Президент Гінденбург поручив голові цен-трової фракції д-рові Брюнінгові створити ка-бінет. През. Гінденбург сказав, що з огляду на трудноші в парл. положенні не вважає вказа-ним, щоби творення нового кабінету основува-лося на дотеперішній системі парл. коаліції. Визначений на становище канцлера д-р Брюнінґ походить із Вестфалії, йому тепер 45 літ. До райхстагу вибрали його в 1924 р. із центр. пар-тії. В грудні м. р. вибрали д-ра Брюнінґа голо-вою центр. фракції.

Ґенерал Кутєпов убитий?

Паризька поліція офіціяльно опублікувала вислід слідства у справі ґен. Кутєпова. Слідство начеб то ствердило, що ґен. Кутєпова вхопили невідомі особи до автомобіля, потім привезли йо-го до пристані у Гаврі і вивезли кораблем до Ле-нінграду. Кутєпов опинився у Москві, де пробув 3 тижні у Великій Любянці у вязниці. Після слідства, в якім Кутєпов мав виявити діяльність антибільшовицьких організацій, Кутєпова вбито. Паризька поліція твердить, що в теперішню по-ру Кутєпов напевно не живе. Ці ревеляції поліції зробили в Парижі величезне враження.

Паризька преса одноголосно твердить, що Кутєпова вивезено до Москви морським шляхом, що перед тижнем він ще жив і що тепер він роз-стріляний.

„Ліберте“ та інші ґазети домагаються, щоби у звязку з розстрілянням Кутєпова, Франція зірвала всякі дипльоматичні й торговельні звяз-ки із СРСР.

З судової салі.

Процес проти майора Рильського.

Замкнення доказового поступовання, яко-го сподівалися у пятницю, пересунено, бо три-бунал ухвалив переслухати ще кількох свідків. На вступі розправи, 28-го березня, обор. Рильського доказував, що не треба висилати сл. суд-ді Мецгера до Пітрич у справі проса, бо вже вияснено зізнаннями свідків чи і де воно росло. Зате д-р Ляндав вніс переслухати як свідка Ґершона Шермана з Ланьцута на обставину, що на днях згинув самовбивчою смертю лань-цуцький аптикар Борковський, при чому тіло самовбивника найшли в зовсім подібнім поло-женні, як тіло пок. Рильської. Св. Ґершон має теж зізнати, що вийняв із руки самовбивника ре-вольвер, який легко держала права рука Бор-ковського, уложена таксамо, як рука пок. Риль-ської. Прокуратор спротивився внесенню д-ра Ляндава та зазначив, що міг би подати богато примірів, де уклад руки у самовбивників був ін-ший. Зрештою цю справу вияснили вже знав-ці-лікарі. Обор. пошкодованої д-р Пайпер при-хилився до внесення д-ра Ляндава, бо д-р Лян-дав у мотивуванні свого внесення зазначив, що на випадок відмови присягаі судді мусітимуть приняти за правду те все, що оборонець хотів доказати зізнаннями свідка. Тому д-р Пайпер із тактичних причин є за внесенням д-ра Ляндава. Прокуратор сказав, що д-р Пайпер переконав його на стільки, що готов піддержати внесення д-ра Ляндава, та зазначує, що треба зажадати актів у справі самовбивства апт. Борковського та спрепарувати черепа самовбивника знавця-ми лікарями зі Львова, проф. Серадзьким і проф. Вахгольцом із Кракова, котрі розсліди-ли би справу самогубства Борковського. Про-куратор каже, що ті акти ще не готові, тому розправа мусіла би проволіктися до найближ-чої каденції. Д-р Ляндав відповів, що це типо-вий випадок самовбивства, достава актів не спричинить труднощів і нема чого боятися, що розправу наслідком того треба би відложити до найближчої каденції. Спрепарувати череп повинні ті лікарі, що препарували череп Риль-ської. Трибунал після наради зреасумував по-передню ухвалу в справі вислання сл. судді Мецгера до Пітрич і заразом відкинув внесення оборони про розглядання справи самовбивника Борковського. З черги переслухували свідків. Св. Топілло, скарб. урядовець із Золочева зі-знав, що приїхав був раз до Пітрич у справі за-легаючих податків. Рильська дуже счудувалася, що податки незаплачені, бо чоловік усе впевняв, що заплачені. Жалілася, що хоч вона власниця камениці і зем. посілости, від 20 літ ходить у тій самій сукні. Свідок каже, що скарбовий уря-довець Льордер боявся сам їхати до Пітрич, тому взяв із собою свідка. Боявся тому, бо мав уже інцидент на залізн. стації з інспектором пшеворської цукровні Червінським. Св. Борков-ський, агроном, зізнав, що Рильська жалілася перед ним, що її чоловік, себто обвинувачений, тиждень по шлюбі забрав від неї 10 тис. зол. на закупно інвентаря, та навіщо пішли гроші не довідалася. Два тижні по шлюбі Рильський на-лягав на неї, щоби записала йому майно. Нераз говорила, що Ясінський був ліпший.

Проти червоного терору.

Протест українського жіноцтва Равщини.

Жіноцтво, зібране на Загальних Зборах фі-лії „Союзу Українок“ у Раві Руській дня 16. III. ц. р., осуджує якнайрішучіше більшовицький терор на Великій Україні. Жахом проймаючі переслідування церкви й духовенства, світської інтелігенції, селян і робітників змушують і нас, жінок Рави і равського повіту, внести наш збір-ний протест проти нечуваних досі у світі звірств, довершуваних бездушними людьми у відношенні до українського народу і його церкви.

Протест Марійської Дружини Студенток у Львові.

Йдучи за зазивом Св. Отця і зарядженням Впр. митрополита Шептицького, Марійська Дружина Студенток при Інституті СС. Василія-нок у Львові ухвалила на своїх ширших сходи-нах дня 19. ц. м. такий протест:

1) Студіююча жіноча молодь, згуртована в Марійській Дружині при Інституті СС. Василія-нок у Львові, підносить якнайрішучіший про-тест проти насильства й варварських насилій більшовицької влади на релігійне життя й пере-конання цілого населення.

2) Осуджує рішучо визиваюче нарушення найпримітивніших прав людини до свободи, зокрема знесення права власности на землю, як підстави господарського й культурного життя населення української території.

3) Протестує якнайбільш рішучо проти пе-реслідування державницької української стихії на території радянської займанщини.

Протест Ходорівщини

Українці Ходорова й Ходорівщини ухвали-ли на довірочній нараді дня 16. березня ц. р. рі-шучий протест проти кріввої хвилі червоного більшовицького терору, що котиться по всій Вел. Україні і має на меті цілковито знищити українство й український нарід.

Ціни набілу у Львові.

„Масаосоюз“ платив кооперативам дня 28. березня ц. р.: за масло експортове солене пріма по 5·10 зол.; за масло несолене блькове 4·90 зол. за кільограм; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·80 зол.; яйця копа 6·80 зол.

Кріза польського кабінету.

Дня 28. березня Ян Пілсудський розмовляв із прем. Бартелем, потім конферував по черзі з кандидатами на членів кабінету. Конференції тревали пять годин. Зачувати, що проф. Бартелеві предложили віцепремієрство; він мав би взяти в свої руки й керму господарських справ.

НОВИНКИ

— **В половині квітня буде відкрита книгарня „Рідної Школи“ у Львові, в камениці „Народньої Гостинниці“ при вул. Сикстуській ч. 20.** зі всякого рода книжками і шкільним приладдям. — **Це та сама книгарня,** яку мосвофільська „Ставропігія“ перед трьома місяцями викинула зі свойого льокалю при вул. Руській. Купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови „Рідної Школи“. 1696 2-5

— **ВИСТАВКА В. КРИЖАНІВСЬКОГО замикається у неділю 30. березня. В цей останній день буде отворена як звичайно, від 9. до 4. год.**

— **Фотограф Янушевич,** вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 34—?

— **З приводу смерти Ф. Федорцева** складає замість цвітів на його могилу на „Т-во письм. і журналістів“ Осип Бурачинський, адвокат з Хойніц — 20 зол.

— **Дирекція Народньої Лічниці у Львові** повідомляє українське громадянство, що справа будови шпиталю „Народньої Лічниці“ започаткована перед двома роками, а припинена з причини відмови концесії на будову зі сторони Маґістрату м. Львова, рішенням маґістрату, щойно тепер — майже після двохлітніх періпетій тепер остаточно, без дальшого відклику, остаточно покінчена. Рішенням львівського воєвідства з дня 13. марта 1930. до ч. СС 35 (будов) 930 скасувало заказ будови маґістрату м. Львова і дозволило на будову шпиталя на площі „Нар. Лічниці“ при вул. Петра Скарги ч. 4. після предложення плянів. Після полагоди всіх формальностей управа „Н. Лічниці“ у Львові приступить у короткім часі до будови шпиталя. — За дирекцію „Нар. Лічниці“: **д-р Бурачинський, д-р Куровець.**

— **На будову памятника Вербицькому.** Замість нагороди академічному хорові „Бандурист“, що співав на похороні бл. п. В. Русина, батько покійного, радник Русин зложив 100 зол. на будову памятника композиторові М. Вербицькому, за що жертводавцеві складає подяку — **Комітет.**

— **Хореоґрафічно-музичний вечір** в користь студіюючої молоді в Подебрадах відбудеться в понеділок 31. ц. м. в салі Лисенка в год. 8. веч. Білети в книгарні Шевченка. Закуплені треба там виміняти.

— **Гостре стріляння.** Дня 2, 3, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 23, 24, 28 і 30. квітня ц. р. на військовій стрільниці на Замарстинові будуть відбуватись військові вправи гострого стріляння. У власнім інтересі населення Замарстинова повинно в цих днях оминати військову стрільню, яка буде окружена військовими стійками.

— **З хроніки вбивств і самовбивств.** Михайло Сухий із Белза, пов. Сокаль, невдоволений подружим життям, скочив під поїзд і згинув на місці. — У Вижнянах у Золочівщині арештовано Михайла Юзву за вбивство Осипа Улявера, в цілях рабункових. — У Бердихові, пов. Яворів, невідомий злочинець стріляв до Андрія Тараса і поранив його, після чого зник без сліду.

— **Патріотичні злодії.** Львівська поліція арештувала Марію Оліневич із вул. Личаківської ч. 5. і Романа Процнера із вул. Павлінів ч. 12. за те, що вони продавали календарі повстанців із 1863 р. і гроші забирали собі. Окрім того ці типи збирали жертви на будову памятника повстанцям та оборонцям Львова і в цей спосіб у їх кишені опинилось майже 10.000 золотих.

— **Пожежі.** У рафінерії нафти у Станиславові був вибух, який спричинив пожежу. Пожежу зараз погашено, але підчас вибуху був ранений один робітник Лука Крековецький. — На днях у Станиславові вибухла також пожежа у склепі Генрика Пуша. — У Сяноку згоріла жидівська божниця.

— **Летунська катастрофа у ЧСР.** На північ від Братислави, біля Вайсовиць були вправи військових летунів новобранців. Летун Володимир Капічка так необережно кермував уперше літаком, що впав із висоти 100 метрів на землю і згинув на місці, а його товариш Кропачек був важко поранений і вмер другого дня.

— **Землетрус в Італії.** На Ліпарійських островах був сильний землетрус, який зруйнував два села. Перестрашене населення живе під голим небом, сподіючись нового землетрусу. З Мессини віхало кілька кораблів із харчами для жертв катастрофи.

— **Статистика самовбивств.** Статистика виказує, що на міліон населення Европи припадає річно 200 самовбивств. У Німеччині на міліон осіб населення річно є 200 самовбивників, у Данії 244, у Швайцарії 225, у Франції 222 самовбивників річно.

— **Снігм і бурі в Америці.** В Америці в околицях Шікаго упали великі сніги. Денеде сніги сягають 1 метер, так що комунікація залізницями перервана, а школи зачинені. Цілі тисячі робітників працює над усуненням снігів. В Америці також великі бурі.

— **Видатки на безробітних.** Сенат Зед. Держав Півн. Америки ухвалив 383 міліони долярів допомоги для безробітних. — Німецький парлямент ухвалив 1½ міліярда марок для безробітних у Німеччині.

— **Новий твір Троцького.** У Берліні видало на днях новий твір Лейби Бронштайна-Троцького п. з. „Перманентная революція", яку автор написав ще перед виїздом із СРСР, як полеміку із Радеком і Сталіном. У своїм творі Троцький доказує, що комуністичний лад в одній державі не може вдержатись і що без світової революції большовизм засуджений на загибіль. Автор вияснює також, що селянство є і буде ворогом комунізму, тому революція повинна опертись на робітниках, для яких селянство є тільки матеріялом. На думку Троцького селянство здібне перевести тільки революцію „демократичну", а не соціялістичну, цебто зліквідувати февдально-поміщицьку й шляхоцьку верству, а в критичній ситуації селянство завжди піде на руку буржуазії, як от у Польщі та Болгарії і здавить комунізм. Селянство це тільки „епігон революції", як каже Троцький. Ленін і Сталін, які вірили в можливість розвитку комунізму в рамах одної держави, з конечности стали „соціялпатріотами", а „Комінтерн" змінився у дорадчий орган уряду одної держави і став наскрізь пацифістичною орґанізацією. Троцький далі обстоює думку „перманентної революції в цілому світі".

— **„Боже царя храні" для англійського короля.** Російський хор козаків емігрантів давав свого часу у Льондоні концерт, на який загостив також король Юрій V. Англійський король із вдоволенням послухав концерту російських народніх пісень, а потім покликав до себе диріґента і попросив його, щоби хор заспівав давній царський гимн. Очевидно диріґент вволив волю короля і хор козаків емігрантів заспівав „Боже царя храні". Англійський король встав із фотелю а вся публика встала також та вислухала російський державний гимн, стоячи.

— **Найбільша американська книгарня в клопотах.** Книгарня Брентана при 5-ій евені і 23 вулиці в Ню Иорку хоч належить до найбільших книгарень світа і є найбільшою книгарнею в Америці, попала у фінансову скруту іза занадто великого несподіваного розвитку. Їй грозила руїна, але рівні накладні з Ню-Иорку і Бостону кинулись їй на поміч та аратували від банкротства. Самих лише довгів на (векслі) має бути сплачених до 250.000 долярів до тижня. Президент компанії, Артур Брентано, отверто признав, що він не може знати всіх розгалужень книгарні і тому також не може знати подробиць про реорганізацію підприємства. Книгарня повстала з ґазетярської лавки, заложеної Авґустом Брентано на Юніон Сквер в 1813 році.

— **Американська цивілізація вкорочує життя.** Життя пересічного американця вкоротилось за літа 1920 до 1928 до віку 37 літ, замісць 40, як це було передше. Таке помічення оголосив д-р Евген Фиск, директор Інституту для продовження життя. Коли в інших краях довгота життя зростає, то в Америці іде до гіршого. Причиною цього, як думає др. Фикс, є американська цивілізація, яка стремить безупинно до матеріяльного добробуту а через те виснажує сили молодих людей. Наслідком такої системи чоловік в середньому віці вже переповнений всякими хронічними недугами серця, нирок, кровоносних судин і т. і.

— **Самовбивство в театрі.** В однім театрі в Льондоні підчас вистави драми на тлі світової війни, один із бувших учасників війни так взяв собі до серця цю драму, що застрілився. На всю публику, особливо на осіб, які сиділи біля самовбивника на крісла[х], цей вчинок видца зробив очевидно незвичне враження.

— **Рукопис Маркса.** Московський „Інститут Маркса й Енгельса" закупить у Парижі 30 сторінок рукопису „Капіталу" Маркса, а саме, цю частину, де Маркс говорить про гроші й товари. Цей рукопис продав більшовикам редактор паризької соціялістичної газети Ляжерден. Рукопис відфотографовано у Москві і фотографії будуть виставлені на одній виставі, а оригінал перехований в музею.

— **Нові листи Вагнера.** Недавно у Льондоні найдено нові невідомі листи Вагнера. Ці листи були переховані в збірниках його першої жінки Мінни Пляйнер, яка вмираючи, залишила їх молодшій сестрі Наталії. Від неї попали листи Ваґнера до Байрайту. Листи великого музика адресовані до одної молодої артистки, яка, як видно з листів, навіть любила Вагнера, але трактувала відносини до нього як хвилевий флірт, і потім, маючи 27 літ вийшла заміж за 24 літнього промисловця. Навіть після її одружіння, Ваґнер черепнисувався з нею дуже часто, хоч легкодушна артистка трактувала його болючі, траґічні листи тільки з гумористичного боку і нишком насміхалась над великим музиком. Найдені листи до артистки писані в тім часі, коли Вагнер творив „Парсифаля" і „Трістана та Ізольду". Артистка, яку Вагнер любив, була для нього образом Ізольди, хоч ця Ізольда була настільки злобна, що коли Вагнер оженився з іншою, і писав до неї нераз любовні листи, Ізольда показувала ці листи всім своїм приятелькам і грозила, що для збитка передасть листи Ваґнера його жінці. Листи Ваґнера такі ніжні й такі повні пристрасти й настрою, як і його музичні твори.

— **Хитрі алькоголіки.** Поліція в Шікаґо запримітила, що від деякого часу із похоронного заведення Отіса Пертілія виходять часто гості у значно веселіщім настрою, ніх входять до цього заведення. Поліціянтам було дивно, що особи, які начебто входять купувати трумни та нагробні хрести й замовляють похоронні каравани, вертають до дому від Отіса Пертілія сміючись, жартуючи і замісць плакати по небіщиках, співають веселі пісні. Поліційні аґенти закрались до похоронного заведення і побачили, що на трумнах, хрестах і памятниках сидить багато молодих людей, попиваючи лікер та вино, підспівуючи весело, а навіть обіймаючи дівчат. Виявилось, що Отіс Пертільо спровадив собі з Европи великий транспорт алькоголю і то в бочках, в яких нібито були матеріяли для бальзамування небіщиків. Італієць Пертільо станув перед судом і хоч він переконував суддів, що на алькоголю заробив багато більше, ніж на бальзамуванні трупів, його засуджено на рік вязниці за недозволену продажу алькоголю.

— **З Т-ва Учит. Громада.** Взивається всіх членів Т-ва, щоби протягом квітня відновили свій вклад 2 зол. до посм. фонду з приводу смерти бл. п. інсп. Ом. Поповича. — **Гол. Виділ у Львові.**

Оповістка!

Заходом Народньої Організації Українців м. Львова відбудеться

в неділю дня 30. березня ц. р. о год. 12-ій в полудне в великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові при вул. Шашкевича ч. 5.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

в справі виборів до міської Ради у Львові.

Реферують посли Українського Клюбу: Володимир Целевич і д-р Степан Біляк.

Українці! Вибори до міської Ради — це наша життєва справа у Львові, тому всі як один явіться на вічу!

До історії одної бібліотеки.

Хто знищив велику царгородську бібліотеку, передану до переховання в Москву перед здобуттям Царгороду 1453 р.?

Може це виглядає на іронію долі, але дивним дивом ця доля припала полякам! Про це й говорять найновіщі досліди.

Удержалася в Москві традиція, що Іван Грозний закопав у Москві ту бібліотеку, в якій, як сподіваються вчені, збереглося було багато цінностей (рукописів) клясичного грецького і римського світу. За тою бібліотекою пошукували й більшовики, очевидно думаючи поруч бібліотечних скарбів найти і скарби золота, що їх той-же цар Іван Грозний мав там сховати перед татарськими грабежами.

Справа тої бібліотеки, передана до переховання царем, виринула була на денний порядок на одній із засідань в часі заключування відомого андрусівського договору (1666). А саме на поручення папського нунція польська делеґація спитала предсідника московської делеґації Ордіна Нащокіна, як мається справа з бібліотекою, вивезеною до Москви перед турками останнім царгородським цісарем Константином. Між іншим поляки питали, чи є вона захована і чи є її катальоґ (реґістер). У відповідь почули, що бібліотека була ціла так довго, поки Струс (один з командантів польського війська підчас побуту поляків у Москві за Дмитра Самозванця), який плюндрував Москву, не попалив, не посік і не попсував великої маси тих книжок. З того, що збереглося після того вандальського вчинку Струса, Ордін Нащокін обіцяв предложити спис.

В. Г.

З театру.

ТЕАТР „ГАБІМА": *„ЖИД ВІЧНИЙ СКИТАЛЕЦЬ"*, драма на 2 дії Давида Пінського.

Моя сусідка, дама-християнка, що попала випадково на цю виставу, здивована, що нічого не розуміє. Не встигла глянути на афішу, що це театр — ґебрайський. Сидите як на японській виставі; звуки долітають до вас, дають вам нагоду до фільософічних міркувань: до якої мови, що ви вже колинебудь чули, подібна звуково мова цих акторів? До мови Гомера і до еспанської.

Полишається пантоміна. Та це вистарчає, щоб стежити за акцією... при помочі програмки, яка передає вам зміст песи. Весь цей зміст не багатший від модерного балету-пантоміни; його міг би скласти сам режісер. У першій дії мешканці малого містечка Бірат-Арба стривожені вістками про трагічну ситуацію Єрусалиму, про те, що впала святиня Соломона і що в день її руїни народився Месія. Невідомий мандрівник, що продає бандажі, оповідає, як знищено святиню Соломона і як народився майбутній Месія. Невідомий шукає його матері тут у Бірат-Арба, бо сюди вислав його один мудрець. Юрба загрожує невідомому, що вбє його, коли до трьох днів він не докаже правди своїх слів.

У 2-ій дії охлялий невідомий лежить на землі і жде приходу матері Месії. Коли вона зявляється і оповідає як народила сина: Менахем, пророк хоче його оглянути, але вартові не пускають його. На вістку, що впала святиня Соломона — нарід плаче. Небавком приходить новий удар: молода, невідома жінка довідується, що її син-пророк убитий. Нарід у розпуці, що тепер буде приневолений блукати з одного краю в другий, щоб шукати нового Месію.

Уся песа для нас у рухах і міміці. Та це вистарчає, щоби подивляти небуденних артистів зразкового театру, зродженого у Москві під покровом великого Станіславського. Постановка песи в дусі Станіславського та Вахтангова: кожний поодиноко грає для загального враження, як поодинокі інструменти в орхестрі. Дуже оригінальна технічна ідея з будівлею, що бічними входами та середніми виходами заступає куліси. Завдяки цій забуваємо, що актори виходять за куліси. Саля налита вщерть.

М. Р.

Зі спортового життя.

Україна—Чорні І. Б.

В неділю 30. ц. м. грає Україна з Чорними І. Б. в год. 10. рано на площі Чорних. В год. 11.30 відбудуться змагання Чорні—Лехія. Ціни білетів вступу: 1 зол. і 2 зол (трибуна) на оба змагання. Це останні товариські змагання України перед змаганнями за мистецтво, бо вже 6. квітня ц. р. грає Україна за мистецтво А-кляси з дружиною Світезі.

Біг навпростець УССК-у.

В неділю 30. ц. м., в год. 10 рано, відбудеться біг навпростець УССК-у за мандрівну нагороду „Ватри". Старт в год. 10.30 на площі Сокола-Батька.

Поклик до легкоатлетів(ок).

Легкоатлетична секція Спорт. Т-ва „Україна" зачинає свої тренінги з днем 2. квітня ц. р. Тренінги (окремо для мущин, а окремо для жінок) будуть відбуватися що-середи і пятниці від год. 4. попол. на площі Сокола-Батька одночасно з тренінгами копунів під проводом тренера п. Штрнада. Секцію вестиме т. Ів. Барусевич, що скінчив центральну школу ґімнастики і спортів у Познані. Бажаючі управляти легку атлетику мущини й жінки нехай зголосяться в поданих вище днях на площі Сокола-Батька у т. Барусевича.

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 29. березня, год. 3·30 попол. „Стах летунов“ — знижені ціни, для шкільної молоді.

Субота, 29. березня, год. 7·30 вечером „Барон циганів“ — знижені ціни.

Малий Міський Театр

Субота, 29. березня год. 3·30 попол. „Сандомирське весілля“, для шк. молоді, знижені ціни.

Субота, 29. березня, год. 7·30 веч. „Сандомирське весілля“, знижені ціни.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Подружжя на злість (Бастер Кітон).

КАСІНО: Двобій у просторах.

КОЛЬОСЕЙ: Остання каравана.

ЛЕВ: Погоня 20 поліц. собак (Гері Піль). Його найліпший друг.

МАРУСЕНЬКА: Будиця гріху (Янінгс).

ОАЗІ: Князі на засланні.

ПАЛЯС: Звукова фільма „Будиця засуджених душ“ (Поля Негрі).

ПАН: Воскресення (Толстого).

ПАСАЖ: Наввсто за 1,000.000 дол. (Рін-Тін-Тін). Тижневик Метро-Ґольдвин-Маєр і амер. комедія.

ПРОМІНЬ: Рамона (Дольорес дель Ріо).

СТИЛЕВЕ: З більшовицького раю (Ольга Чехова). Виступ російського хору. Комедія: Мистець безсоромности.

ФАТАМОРГАНА: Граф Монте Хрісто (дві серії разом).

ХИМЕРА: Грішне кохання.

УТІХА: Жінка в баґравниці.

Програма радіо.

Субота 29. III. 1930.

ЛЬВІВ: 11·58 Сигнал часу, Гайнал із Марійської вежі. 12·05 Концерт грамоф. плит. 17·45 Авдиція для дітей „Івась і Маруся на дні Балтику“ (трансм. з Варшави). 18·45 Всячина, комунікати. 19·25 Огляд заворд. політики мин. тижня, Сигнал часу, гайнал із Марійської вежі, програма на найбл. день. 20·05 Концерт грамофон. плит. 20·30 Концерт сибірського хору (трансм. з Варшави). 22·00 „Сто кв. довкола Кракова“ (фейлетон).

Неділя, 30. III. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослужения з Познаня. **Ґельсінґфорс** (221) 11·00 Сольова музика. **Ляйпціґ** (259) 17·00 Хор дівчат. **Берлін** (418) 16·00 Інструменти дуті. **Стокгольм** (436) 17·40 Хор молоді. **Рим** (441) 10·00 Релігійна музика. **Лянґенберґ** (473) 11·50 Хор сліпців. **Прага** (487) 9·00 Релігійна музика. **Відень** (516,5) 18·30 Композиції Конверя. **Мюнхен** (533) 16·00 Концерт радіо-орхестри. **Будапешт** (550) 16·00 Мадярські пісні. **Харків** (1304) 16·00 Музика і пісні.

Понеділок 31. III. 1930.

Варшава (1411,7) 16·45 Грамофонові плити. **Краків** (312,8) 15·00 Трансмісія з Варшави. **Ґельсінґфорс** (221),4 17·00 Музична авдиція. **Ляйпціґ** (259) 19·35 Концерт. **Берлін** (418) 17·30 Програма для молоді. **Стокгольм** (436) 19·40 Концерт в нагоди 125 літ. уродин Андерсена. **Лянґенберґ** (473) 17·20 Камеральна музика. **Прага** (487) 12·35 Концерт орхестри. **Мілано** (501) 19·15 Оздобна музика. **Брюссель** (509) 21·30 Симфонічний концерт. **Відень** (516,3) 20·00 Віденські пісні. **Мюнхен** (533) 20·15 Радіо тріо. **Будапешт** (550) 19·40 „Саул“ Генделя. **Ленінград** (1000) 17·30 Музика. **Харків** (1304) 16·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оповістки редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка.

Войнилів:
Субота 29/III Пейсахова ніч.
Неділя 30/III Маруся Богуславка.
Понеділок 31/III Пан Гвардовський.

Дирекція Театру збільшила музику під батутою п. Капінця. 1618 35—?

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича 1575 20—?

Судова Вишня:
29/III День і ніч.
Яворів:
30/III Король життя.
31/III Шукаю мужа.
1/IV Базар.

Готується до постановки „Memento“ Винниченка і „Коханка Сатани“ Шаві. Театр в скорім часі загостить до Львова на кілька вистав.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1002 52

КАНЦЕЛЯРІЯ адвокатська в подільськім містечку з річним чистим доходом понад 2000 долярів разом з домом до відступлення. — Зголошення у адв. д-ра Лешія у Львові, вул. Баденіх ч. 12. 1702 2—2

КОСІВ, пансіон п. Лукашевської поручає сонішні покої з першорядним удержанням. Знижені ціни. 1629 5—6

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 20·— 1 кг. — Сливкові повидла на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 15·—. Волоські оріхи в 5 кг. мішечках за зол. 26·—. Правдиву овечу бриндзю в 5 кг. фасках зол. 15·—. Франко за посліплатою Мендель Штуммер, Косів, к. Коломиї. 17·6 1—10

ПЕНСІОНАТ 18 кімнат, саля і ресталрація комплектно уряджені в більшім, гірськім літнискуу виняйму. — Марія Гринишова, Львів, вул. Домініканська ч. 11/III 1709 1—2

НОВИЙ мурований д/м 300 сяжн. в городі при трамваю два покої, кухня, вільні, ціна 2700 долярів. — Ігнат, Львів вул. Туркова ч. 24. 1251 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.